

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยี ได้มีบทบาทที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างมาก มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น มีความรวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารที่ไร้ขอบเขต ทำให้โลกเข้าสู่กระแส โลกาภิวัตน์ ประเทศไทยเป็นประเทศซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรง อันผลักดันให้ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการเมืองการปกครอง ตลอดจนการแข่งขันกับนานาประเทศในด้านต่าง ๆ จึงทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ เช่น ภาพรวมของระบบราชการอ่อนแอ คนไทยขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนมากขึ้น ความล้มสลายของชุมชนในชนบท ความแตกแยกของครอบครัว ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม การที่จะทำให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนรากฐานความเป็นไทย หลายฝ่ายได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคน และคุณภาพของคน โดยเห็นว่าคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ จะต้องอาศัยการจัดการศึกษาอันเป็นกระบวนการที่สำคัญ ในการช่วยให้คนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสังคม อันเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางรากฐานพัฒนาความเจริญ ความมั่งคั่ง และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่สังคมตั้งแต่ตัวเอง ครอบครัว ประเทศชาติและโลก (กระทรวงศึกษาธิการ 2538 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา 2540 : 1) ระบบการศึกษาในปัจจุบันไม่อาจรองรับการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด การปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงการศึกษาแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่อาจทันต่อการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงทั้งระบบ คือ การปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2538 : 2)

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักด้านการจัดการศึกษา มีจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือเป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยดี ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจเป็นผู้มีความสามารถในด้านการคิดและใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถในด้านวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป้าหมายที่แท้จริงของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พนม พงษ์ไพบูลย์ 2543 : 14)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550 เพื่อสร้างผลผลิตของนักเรียนให้ได้มาตรฐานทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและวิธีการปฏิบัติเพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพเพียงพอต่อการยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อให้เป็นโรงเรียนในอุดมคติ ตามความคาดหวังตามองค์ประกอบของบัญญัติ 10 ประการ คือ บัญญัติข้อที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารควรมีเวลาอยู่ประจำสถานศึกษาเพื่อดูแลการปฏิบัติงานภายในให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย บัญญัติข้อที่ 2 มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนหรือสถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความสามัคคี รวมทั้งการจัดให้โรงเรียนมีความร่วมมือ มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่นา ไร่ผลไม้ กล้วยไม้ บัญญัติข้อที่ 3 เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ ต้องมีห้องเรียนห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลองห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น บัญญัติข้อที่ 4 มีอุปกรณ์การเรียนการสอน ครบครัน โดยจัดซื้อในราคาท้องตลาดที่เป็น

ธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์สูงสุด บัญญัติข้อที่ 5 มีบุคลากร ครูผู้สอนครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลนควรให้ครูเกษียณอายุหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอน และให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม บัญญัติข้อที่ 6 องค์การท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการหรือด้านบริหารเช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้าง ไฟฟ้า เป็นต้น บัญญัติข้อที่ 7 มีการเก็บค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนให้กับเด็กยากจน และจ่ายค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนาหรือปฏิบัติ ฝึกอาชีพที่เกิดขึ้นได้และเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น บัญญัติข้อที่ 8 มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลหรือชุมชนหรือส่วนรวม ในการแสวงหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ปัญหาหนี้สินของครู บัญญัติข้อที่ 9 มีการวัดและประเมินทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คือ คุณภาพของนักเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และบัญญัติข้อที่ 10 เป็นโรงเรียนที่มีผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองทุกระดับ ทุกประเภทยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2539 : 5-6) โดยได้ประกาศแนวทางดำเนินการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน คือ ปฏิรูปโรงเรียนหรือสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา โดยได้ระบุให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา ในปี พ.ศ. 2550 (กระทรวงศึกษาธิการ 2539 : 7)

กรมสามัญศึกษาในฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการได้สนองนโยบายโดยดำเนินการปฏิรูปการศึกษาระยะเร่งด่วน ในปีงบประมาณ 2539-2540 ด้วยการกำหนดโรงเรียนใน 12 จังหวัดเป็นโรงเรียนนำร่องในระยะแรก ปีการศึกษา 2539 จำนวน 270 โรงเรียนและโรงเรียนทั่วไป จำนวน 570 โรงเรียน รวมเป็น 840 โรงเรียนปัจจุบันได้มีการจัดการปฏิรูปการศึกษาได้ครอบคลุมทุกโรงเรียนทั่วประเทศ โดยได้จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศเพื่อปรับปรุงอาคารสถานที่ การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยหรือส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งการจัดครุภัณฑ์การศึกษา ให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา 2539 : คำนำ) และได้มอบหมายให้หน่วยศึกษา

นิเทศก์กรมสามัญศึกษาร่วมกับสำนักงานสามัญศึกษาแต่ละจังหวัดเป็นผู้กำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน แล้วรายงานผลกรมสามัญศึกษาปีละ 2 ครั้ง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. 2539 : 2)

จากการติดตามการดำเนินงาน ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10(2539 : 64) และจังหวัดมหาสารคาม (254 :1-7) พบว่า การดำเนินงานถึงปัจจุบันโดยภาพรวมมีผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน จากรายงานผลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาในจังหวัดมหาสารคามยังไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร การปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปที่ผ่านมามีผลที่คาดหวัง คือ การศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่สามารถพัฒนาคน ซึ่งถือว่าเป็นผลผลิตให้มีศักยภาพ คุณภาพ มีสติปัญญา มีคุณธรรม มีจริยธรรมที่ดีงาม ให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนในอุดมคติตามความคาดหวัง ตามบัญญัติ 10 ประการ แต่ในปัจจุบันโรงเรียนมีปัญหาต่าง ๆ มากมายที่บ่งบอกว่าการปฏิรูปการศึกษาไม่ได้ผลนัก เช่น ปัญหาเด็กนักเรียนค้ายาบ้าหรือเสพยาในโรงเรียน ปัญหาเด็กเรียนอ่อน ผลสัมฤทธิ์ต่ำไม่สามารถสอบเรียนต่อในสถาบันการศึกษาที่สูงขึ้นได้ ปัญหาเด็กขาดจริยธรรมและคุณธรรมที่ดีงาม ปัญหาผู้สาว นักเรียนหนีเที่ยวสถานบันเทิงมากขึ้น เด็กหนีเรียนบ่อยขึ้น เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางกา ศึกษาผู้หนึ่ง และมีส่วนในกา ปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินและปัญหาการปฏิรูป การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ ว่ามีผลการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร อยู่ในระดับใดและมีความสัมพันธ์ กับขนาดของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการ
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการ กับขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสัมพันธ์กับขนาดโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 5-6)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โดยมีประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 55 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 48 คนจาก 48 โรงเรียน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น
3. ตัวแปรที่ใช้หาความสัมพันธ์ ได้แก่ ผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการกับขนาดโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ในการปรับปรุงการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมแนวทางเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่มีอยู่ให้เบาบางลงหรือหมดไปและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายความเป็นเลิศ

ทางการศึกษา

2. การดำเนินงาน หมายถึง การปรับปรุง พัฒนา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ระหว่งศึกษาธิการ

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม

4. ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา จำแนกเป็น 3 ขนาด ตามจำนวนของนักเรียน คือ

4.1 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 ขึ้นไป

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 500 -1499 คน

4.3 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ไม่เกิน 499 คน

5. บัญญัติ 10 ประการ หมายถึง ข้อกำหนดของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 5-6) ที่กำหนดไว้ดังนี้

5.1 ผู้บริหารโรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ มีจิตสำนึกในการที่จะพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้บริหารควรมีเวลาอยู่ประจำสถานศึกษาเพื่อดูแลการปฏิบัติงานภายในให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย

5.2 มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน หรือสถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มุ่งเน้นการเรียนการสอนตามธรรมชาติ โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และปลูกฝังเรื่องความสะอาด ความมีวินัย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีความสามัคคี รวมทั้งการจัดให้โรงเรียนมีความร่วมมือ มีต้นไม้ แหล่งน้ำ บ่อน้ำ ไร่ฟูนไร่ล้มภาวะ

5.3 เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีแผนผังเต็มรูปแบบ ต้องมีห้องเรียนห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนมีสนามกีฬาครบครัน โดยให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

5.4 มีอุปกรณ์การเรียนการสอนครบครัน โดยจัดซื้อในราคาท้องตลาดที่เป็นธรรม ทั้งให้เหมาะสมกับการใช้เกิดประโยชน์สูงสุด

5.5 มีบุคลากร ครูผู้สอนครบตามเกณฑ์ หากขาดแคลนครูให้ครูเกษียณอายุหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิมาช่วยสอน และให้มีระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

5.6 องค์การท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดศึกษา ไม่ว่าจะทางด้านวิชาการหรือด้านบริหาร เช่น กำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การสอนภาษาอังกฤษ

ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การสอนวิชาชีพการเกษตร การก่อสร้าง ไฟฟ้า เป็นต้น

5.7 มีการเก็บค่าเล่าเรียน และค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครบครัน ทั้งนี้ให้ยกเว้นค่าเล่าเรียนให้กับเด็กยากจน และจ่ายค่าตอบแทนให้นักเรียนในการพัฒนาหรือปฏิบัติ ฝึกอาชีพที่เกิดรายได้และเป็นประโยชน์แก่โรงเรียน เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น

5.8 มีการส่งเสริมให้กลุ่มบุคคล หรือชุมชน หรือส่วนรวมในการแสวงหาทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษา การจัดสวัสดิการให้กับครู เช่น การจัดที่พัก ค่าตอบแทน ค่าล่วงเวลา ค่าสอนพิเศษ ค่าฝึกอบรม ตลอดจนการแก้ปัญหาหนี้สินของครู

5.9 มีการวัดและประเมินทางการศึกษาที่มุ่งเน้นผลผลิต คือ คุณภาพของนักเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

5.10 เป็นโรงเรียนที่มีผู้นำท้องถิ่นและผู้ปกครองทุกระดับ ทุกประเภทยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการและทราบความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา กับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ตามบัญญัติ 10 ประการ ที่มีขนาดต่างกัน ซึ่งจะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับ จังหวัด ระดับเขต และกรมในการวางแผนการดำเนินงาน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป